

Kommittédirektiv

Tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet med tilläggsprotokoll

**Dir.
2011:98**

Beslut vid regeringssammanträde den 27 oktober 2011

Sammanfattning

Den ökade användningen av datorer och internet har inneburit att det har utvecklats nya brottstyper och nya tillvägagångssätt för att begå brott. De snabba kommunikationsvägarna och möjligheten för den som begår brott att dölja sin identitet på internet innebär stora utmaningar för de brottsbekämpande myndigheterna. Genom användning av internet kan brott begås i flera stater samtidigt och snabbt få stor omfattning och spridning. För att effektivt kunna bekämpa it-relaterade brott krävs därför ett väl fungerande internationellt samarbete. Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet med tilläggsprotokoll fyller i detta sammanhang en viktig funktion.

En särskild utredare ska analysera behovet av författningsändringar för att Sverige ska kunna tillträda konventionen och tilläggsprotokollet och lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att möjliggöra ett svenskt tillträde till instrumenten.

Uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2013.

Bakgrund

Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet

Internet har skapat nya möjligheter att snabbt, enkelt och billigt ta del av, hämta in och distribuera stora mängder information. Samtidigt innebär en ökad användning av internet en förhöjd risk för att datorer och deras nätverk används som verktyg för att begå brott. Detta har skapat behov av en samordnad, effektiv kamp över gränserna mot it-relaterad brottslighet. Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet (ETS nr 185, konventionen) har utarbetats för att tillgodose det behovet.

Konventionen har följande tre huvudsyften:

1. Åstadkomma en tillnärmning av ländernas nationella straffrätt beträffande vissa gärningar.

2. Säkerställa att det finns nationella processrättsliga bestämmelser som tillgodoser behoven av att utreda och lagföra de brott som behandlas i konventionen och andra brott som begås med hjälp av datorer samt att kunna ta till vara bevisning i elektronisk form.

3. Lägga grunden för ett snabbt och effektivt internationellt samarbete vid bekämpningen av it-relaterade brott.

Konventionen är indelad i fyra kapitel. Dessa innehåller definitioner, bestämmelser om åtgärder som ska vidtas på nationell nivå, bestämmelser om internationellt samarbete och slutbestämmelser.

Sverige undertecknade konventionen den 23 november 2001. Den trädde i kraft den 1 juli 2004. Hittills har 47 stater undertecknat konventionen och 31 stater ratificerat den. Majoriteten av EU:s medlemsstater har ratificerat konventionen liksom de övriga nordiska länderna. Även stater som inte är medlemmar i Europarådet kan ansluta sig till konventionen. Konventionen har ratificerats av USA och undertecknats av Kanada, Japan och Sydafrika.

Frågor om kriminalisering av gärningar av rasistisk och främlingsfientlig natur som begåtts med hjälp av ett datorsystem behandlas i ett tilläggsprotokoll till konventionen av den 28 januari 2003 (tilläggsprotokoll till konventionen om it-

relaterad brottslighet om kriminalisering av gärningar av rasistisk och främlingsfientlig natur begångna med hjälp av datorsystem, ETS nr 189). Sverige undertecknade protokollet samma dag. Protokollet har två syften. Det ena är att åstadkomma en tillnärmning av den materiella straffrätten i fråga om ovan nämnda brott. Det andra är att förbättra det internationella samarbetet vid bekämpning av sådana brott. Tilläggsprotokollet trädde i kraft den 1 mars 2006.

Europarådets ministerkommitté har antagit förklarande rapporter till såväl konventionen som tilläggsprotokollet.

Bekämpningen av it-relaterad brottslighet är ett prioriterat område för EU. I Stockholmsprogrammet, som anger inriktningen på EU:s arbete inom det rättsliga och inrikes området för femårsperioden 2010–2014, framhålls att medlemsstaterna så snart som möjligt bör ratificera konventionen och att den bör bli den rättsliga referensramen för it-brottslighet på global nivå.

Även inom FN pågår diskussioner om behovet av åtgärder för att förbättra det internationella arbetet mot it-relaterad brottslighet.¹ FN:s kriminalpolitiska kommission (CCPCJ) har tillsatt en expertarbetsgrupp för detta ändamål. En fråga som har diskuterats i arbetsgruppen är om det finns behov av en FN-konvention om it-relaterad brottslighet.

Behovet av en utredning

Frågan om Sverige bör tillträda konventionen och tilläggsprotokollet samt vilka lagändringar som krävs för ett tillträde behandlas i promemorian *Brott och brottsutredning i it-miljö* (Ds 2005:6). I promemorian görs bedömningen att Sverige bör tillträda såväl konventionen som tilläggsprotokollet. Enligt promemorian uppfyller inte svensk rätt konventionens krav. Det gäller främst på straffprocessrättens område. Promemorian har remissbehandlats. Samtliga remissinstanser som har yttrat sig i

¹ Salvador Declaration on Comprehensive Strategies for Global Challenges: Crime Prevention and Criminal Justice Systems and Their Development in a Changing World, slutsatser från FN:s kriminalpolitiska kongress i Brasilien i april 2010.

frågan har varit positiva till att konventionen och protokollet tillträds. Många remissinstanser har dock pekat på behovet av samordning med andra pågående lagstiftningsärenden och anfört att förslaget brister i överskådlighet. Det har också framförts att förslag som närmare ansluter till konventionens systematik bör övervägas.

Sedan promemorian skrevs har förutsättningarna för bedömningen av om svensk rätt uppfyller konventionens krav väsentligen förändrats. Bland annat har regeringen föreslagit ett genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (prop. 2010/11:46). Förslaget innebär att leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät åläggs en skyldighet att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter samt uppgifter som behövs för att identifiera en abonnent eller användare för att säkerställa att uppgifterna finns tillgängliga för avslöjande, utredning och åtal av allvarliga brott. Förslagen i propositionen har vilandeförklarats av riksdagen (bet. 2010/11:JuU14, rskr. 2010/11:189). Regeringen har vidare i en lagrådsremiss den 16 december 2010 föreslagit förändringar i de bestämmelser som rör de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till övervaknings- och abonnemangsuppgifter om elektronisk kommunikation. Även när det gäller den materiella straffrätten och de bestämmelser som reglerar det internationella samarbetet har förändringar skett sedan promemorian skrevs.

Det finns mot denna bakgrund behov av att på nytt se över vilka författningsändringar som behövs för att Sverige ska kunna leva upp till kraven i konventionen och tilläggsprotokollet.

Uppdragets allmänna utgångspunkter

Sverige har länge intagit en ledande position i fråga om it-användning. Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i användningen av it för att nå tillväxt-, välfärds-, demo-

krati- och klimatmål. Detta förutsätter, vid sidan av bl.a. väl utvecklade säkerhetslösningar, en straffrättslig lagstiftning som ger ett gott skydd mot missbruk av den nya tekniken och en processrättslig lagstiftning som ger goda möjligheter att effektivt utreda och lagföra it-relaterade brott.

Teknikutvecklingen har skapat nya möjligheter att begå brott utan att gärningsmannen befinner sig i det land där brottet får effekt. Det finns också stora möjligheter för den som begår ett brott att dölja sin identitet. It-relaterade brott kan snabbt få stor omfattning och spridning. Bevis kan utplånas och ekonomiskt utbyte av brott flyttas mellan länder på mycket kort tid. Vissa brott, t.ex. internetrelaterade barnpornografibrott, kan bara utredas genom att de brottsbekämpande myndigheterna får tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation. Detta medför nya utmaningar för de brottsbekämpande myndigheterna och ett ökat behov av ett effektivt internationellt samarbete. Sverige bör delta aktivt i detta samarbete.

Konventionen och tilläggsprotokollet utgör en internationell överenskommelse i fråga om det grundläggande behovet av åtgärder för att motverka it-relaterad brottslighet. Utgångspunkten är att Sverige bör ratificera konventionen och tilläggsprotokollet. För att det ska vara möjligt krävs vissa lagändringar.

De anslutande staterna avgör själva på vilket sätt konventionen ska genomföras i nationell rätt. Regleringen av myndigheternas tillgång till uppgifter ska enligt konventionen utformas så att de ger ett tillfredsställande skydd för mänskliga fri- och rättigheter enligt bl.a. Europakonventionen.

Vad ska utredas?

Uppdragets omfattning

Utredaren ska i fråga om konventionen och tilläggsprotokollet

- göra en genomgång av bestämmelserna och analysera i vilka avseenden det finns behov av författningsändringar eller andra förändringar för att Sverige ska leva upp till kraven i konventionen och tilläggsprotokollet,

- ta ställning till i vilken utsträckning Sverige bör utnyttja möjligheten att göra förbehåll, t.ex. genom att ange att vissa gärningar inte ska vara straffbelagda eller att vissa utredningsåtgärder bara ska kunna tillämpas för vissa brott eller brottstyper (artikel 42 i konventionen respektive artikel 12 i tilläggsprotokollet), att avge förklaring att ytterligare rekvisit uppställs (artikel 40) eller att specificera för vilket eller vilka territorier som konventionen ska gälla (artikel 37), samt
- lämna förslag till de författningsändringar eller andra förändringar som krävs för att Sverige ska kunna tillträda konventionen och tilläggsprotokollet.

Utredaren får också lämna sådana närliggande förslag till författningsändringar som bedöms nödvändiga för att uppdraget ska kunna genomföras på ett fullgott sätt. I uppdraget ingår inte att överväga ändringar i grundlagarna.

De närmare förutsättningarna för uppdraget i fråga om anpassningen av den straff- respektive processrättsliga regleringen och den reglering som rör internationellt rättsligt samarbete utvecklas i kommande avsnitt.

Särskilt om anpassningen av den straffrättsliga regleringen

Syftet med de straffrättsliga bestämmelserna i konventionen är att förbättra möjligheterna att förhindra och förebygga it-relaterade brott genom att skapa en gemensam minimistandard för sådana brott. Genom att tillnärma straffrätten minskar risken att brottsligheten flyttas från en stat till en annan med mindre sträng lagstiftning. Vidare underlättas det internationella samarbetet i fråga om utlämning och rättslig hjälp.

I artiklarna 2–6 behandlas inledningsvis sådana gärningar som är riktade mot datorsystem och datorbehandlingsbara uppgifter. I artiklarna 7 och 8 behandlas s.k. datorrelaterade brott. Datorrelaterad förfalskning regleras i artikel 7 och datorrelaterat bedrägeri behandlas i artikel 8. Artikel 9 rör barnpornografibrott och artikel 10 brott mot upphovsrätt och till upphovsrätten närstående rättigheter. Artiklarna 11–13 behandlar försök och medhjälp till brott, juridiska personers ansvar samt påföljder. Av

artiklarna framgår i vilken utsträckning en stat får förbehålla sig rätten att inte straffbelägga vissa gärningar eller uppställa vissa begränsande krav i fråga om vilka gärningar som är straffbara. Dessutom får ringa brott undantas från kriminalisering, även om detta inte har kommit till direkt uttryck i konventionstexten (p. 37 i den förklarande rapporten till konventionen).

Inom EU antogs i februari 2005 ett rambeslut om angrepp mot informationssystem. Rambeslutet syftar till att tillnära medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning när det gäller angrepp mot informationssystem och därigenom förbättra samarbetet mellan rättsliga och andra myndigheter och bidra till kampen mot organiserad brottslighet och terrorism. Konventionen om it-relaterad brottslighet har till stor del utgjort förebild för rambeslutet. Rambeslutet innehåller bestämmelser om vilka handlingar som ska vara straffbelagda som angrepp mot informationssystem. Dessutom finns bestämmelser om bl.a. påföljder för brotten, ansvar och påföljder för juridiska personer, domsrätt och utbyte av uppgifter medlemsstaterna emellan. Vid genomförandet av rambeslutet i svensk rätt infördes ett utvidgat straffansvar i bestämmelsen om dataintrång i brottsbalken (prop. 2006/07:66). Inom EU pågår förhandlingar om ett direktiv som ska ersätta rambeslutet.

It-förfalskningsutredningen har i betänkandet Urkunden i tiden – en straffrättslig anpassning (SOU 2007:92) lämnat förslag som kan innebära att kravet på kriminalisering i artikel 7 i konventionen (datorrelaterad förfalskning) uppfylls. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Tilläggsprotokollet behandlar frågan om kriminalisering av gärningar av rasistisk eller främlingsfientlig natur som begås med hjälp av datorsystem. Tilläggsprotokollet aktualiserar därmed frågor om informations-, yttrande- och tryckfrihet. Både tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen straffbelägger gärningar av rasistisk och främlingsfientlig natur. Motsvarande allmänna brott finns i brottsbalken. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen innehåller också processuella bestämmelser som delvis avviker från rättegångsbalkens regler.

Protokollet överensstämmer i många delar med EU:s rambeslut 2008/913/RIF om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen. Regeringen har gjort bedömningen att svensk rätt uppfyller rambeslutets krav (Ju2008/3200/L5).

Särskilt om anpassningen av den processrättsliga regleringen

De processrättsliga reglerna i konventionen är indelade i avsnitt med utgångspunkt i typen av åtgärd. Avdelningen inleds med allmänna bestämmelser som är gemensamma för hela det processrättsliga avsnittet (artiklarna 14 och 15). Härfter följer ett avsnitt om skyndsamt säkrande av lagrade uppgifter (artiklarna 16 och 17), skyldighet att lämna uppgifter (artikel 18), husrannsakan och beslag (artikel 19) samt insamling i realtid av uppgifter (artiklarna 20 och 21).

Konventionen innehåller bestämmelser om att behöriga myndigheter ska kunna ålägga t.ex. teleoperatörer att bevara särskilt angivna datorbehandlingsbara uppgifter orubbade. Den som ska bevara uppgifterna ska kunna åläggas en skyldighet att hemlighålla att åtgärden har ägt rum. Trafikuppgifter ska sedan skyndsamt kunna röjas för behöriga myndigheter (artiklarna 16 och 17). Med trafikuppgifter avses i konventionen varje typ av datorbehandlingsbara uppgifter som hänför sig till ett meddelande som förmedlas med hjälp av datorsystem och som genereras av ett datorsystem som ingår i kommunikationskedjan och som anger meddelandets ursprung, destination, färdväg, tid, datum, storlek, varaktighet eller typ av underliggande tjänst. Det är alltså uppgifter som svarar på frågor som vem som kommunicerade med vem vid en viss tidpunkt, var det skedde, på vilket sätt (t.ex. genom e-post) och hur länge.

Den som innehar särskilt angivna datorbehandlingsbara uppgifter ska kunna åläggas att lämna ut dessa (artikel 18). De brottsbekämpande myndigheterna ska också enligt konventionen kunna ålägga en person med kunskap om ett datorsystem att lämna uppgifter om lösenord m.m. (artikel 19.4).

Utgångspunkten är att de åtgärder som anges i konventionen ska kunna tillämpas på

- de brott som omfattas av konventionens artiklar 2–11,
- övriga brott som begåtts med hjälp av datorteknik och
- bevisning i elektronisk form (artikel 14).

I konventionen görs en uppdelning mellan möjligheten att inhämta uppgifter om elektronisk kommunikation i realtid och att inhämta uppgifter som avser förfluten tid. För inhämtning i realtid (artiklarna 20 och 21) gäller att parterna får förbehålla sig rätten att endast tillämpa sådana åtgärder på brott eller brottstyper som anges i förbehållet (artikel 14.3). Motsvarande möjlighet till förbehåll saknas i fråga om inhämtning av uppgifter avseende förfluten tid.

I svensk rätt görs normalt ingen skillnad mellan olika typer av bevisning. Det innebär att det inte finns generella legala begränsningar förknippade med bevisning i elektronisk form. Till skillnad från konventionens bestämmelser görs i de svenska bestämmelserna om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning ingen åtskillnad vad gäller möjligheten att inhämta uppgifter i realtid respektive uppgifter som avser förfluten tid (jfr dock förslagen i lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation). Hemlig teleavlyssning förutsätter normalt att det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år (27 kap. 18 § andra stycket rättegångsbalken). Uppgifter om teledelanden är i en brottsutredning åtkomliga med stöd av reglerna om hemlig teleövervakning. Även användningen av hemlig teleövervakning är begränsad till vissa brott. Hemlig teleövervakning får användas vid misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader, vissa särskilt angivna brott (bl.a. dataintrång och barnpornografibrott) och försök, förberedelse eller stämpling till dessa brott om sådan gärning är belagd med straff (27 kap. 19 § andra stycket rättegångsbalken). Hos en teleoperatör får inte andra straffprocessuella tvångsmedel (t.ex. husrannsakan och beslag) eller edition användas för att få fram uppgifter vars åtkomst regleras i bestämmelserna om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning.

Sådana uppgifter om teledelanden som finns lagrade hos operatörer och som avser annat än innehållet kan enligt gällande

rätt i viss utsträckning även lämnas ut med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (6 kap. 22 § första stycket 3), under förutsättning att det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse två år. Denna möjlighet har dock i lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation föreslagits ersättas med annan reglering. Lagrådsremissen bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Enligt konventionen ska det också vara tillåtet att framställa och behålla en kopia av datorbehandlingsbara uppgifter som har säkrats (artikel 19.3 b). Förundersökningsutredningen (Ju 2009:07) har nyligen gjort en översyn av hur reglerna om beslag tillämpas i it-miljö och föreslagit en lagreglering i fråga om kopiering av beslagtaget material (SOU 2011:45).

Bestämmelserna i konventionen har utarbetats för att motsvara en miniminivå i fråga om behovet av utredningsåtgärder i respektive stat för att effektivt kunna bekämpa it-relaterad brottslighet. Vissa av åtgärderna i konventionen motiveras vidare av att de ska erbjuda ett mindre ingripande alternativ till husrannsakan och beslag (förklarande rapporten p. 170). Staterna ska själva ta ställning till på vilket sätt konventionens bestämmelser ska genomföras i nationell rätt och de närmare förutsättningarna för tillämpningen av åtgärderna. Staterna ska enligt konventionen se till att de nationella bestämmelserna ger ett tillfredsställande skydd för mänskliga rättigheter enligt bl.a. Europakonventionen (artikel 15).

Bedömningen av i vilken mån de utredningsåtgärder som omfattas av konventionen kan vidtas enligt svensk rätt och om de kan tillämpas på de förfaranden och under de förutsättningar som anges i konventionen kan påverkas av de förslag som lämnats i lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation.

Utredaren ska, i den mån analysen föranleder förslag om nya straffprocessuella tvångsmedel eller ändringar i befintliga tvångsmedel, utforma förslagen på ett sådant sätt att befogenheten att använda aktuellt tvångsmedel är proportionerlig i förhållande till det intrång i enskildas integritet som befogenheten innebär. Det är vidare angeläget att åstadkomma en så klar och

överblickbar tvångsmedelsreglering som möjligt. Vid utarbetande av förslag till nya bestämmelser ska utredaren ta hänsyn till den grundläggande systematiken i regleringen och den vidare beredningen av lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation.

Särskilt om anpassningen av regleringen som rör internationellt rättsligt samarbete

Bestämmelserna om internationellt samarbete utgör en betydande del av konventionen (kapitel tre). De är uppdelade i två avsnitt, ett allmänt avsnitt där de grundläggande principerna läggs fast och ett med särskilda bestämmelser om vissa tvångsåtgärder m.m. Det allmänna avsnittet är uppdelat i olika avdelningar som behandlar allmänna principer för hela det rättsliga samarbetet enligt konventionen (artikel 23), principer som gäller för utlämning (artikel 24) respektive rättslig hjälp (artiklarna 25 och 26) samt bestämmelser beträffande förfarandet vid framställningar om rättslig hjälp (artiklarna 27 och 28). Det andra avsnittet är indelat i avdelningar som behandlar rättslig hjälp med provisoriska åtgärder (artiklarna 29 och 30), rättslig hjälp med utredningsbefogenheter (artiklarna 31 och 34) samt nätverk av kontaktpunkter (artikel 35).

Artiklarna om internationellt samarbete har på motsvarande sätt som bestämmelserna om bevisinhämtning ett vidare tillämpningsområde än enbart de brott som anges i artiklarna 2–11. Samarbetet i enlighet med konventionens bestämmelser omfattar utredning och lagföring av alla typer av datorrelaterade brott och brott som har begåtts med hjälp av datorsystem samt insamling av bevis i elektronisk form.

Med utgångspunkt i konventionen, internationella överenskommelser om rättsligt samarbete och andra överenskommelser samt den nationella lagstiftningen, ska parterna i största möjliga utsträckning samarbeta med varandra för att utreda eller lagföra brott som nyss har nämnts eller för att samla in bevis i elektronisk form.

I svensk rätt är reglerna om internationellt rättsligt samarbete uppdelade i olika författningar bl.a. med utgångspunkt i formen av samarbete. Regler om utlämning för brott finns t.ex. i lagen (1957:668) om utlämning för brott och, när det gäller förhållandet mellan EU:s medlemsstater, i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. Överförande av lagföring mellan stater regleras genom lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Det finns också lagar som är tillämpliga på särskilda former av samarbete mellan EU:s medlemsstater, t.ex. lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom EU av frysningensbeslut. Tyngdpunkten i konventionen när det gäller det internationella samarbetet rör dock olika aspekter av rättslig hjälp. Regler om rättslig hjälp i brottmål finns bl.a. i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

När svenska åklagare och domstolar lämnar internationell rättslig hjälp, ska de regler som gäller för ett motsvarande svenskt förfarande tillämpas med den modifiering som följer av specialregleringen för sådan hjälp. Det innebär att ändringar som sker i de ordinarie svenska reglerna också får genomslag för hanteringen av ärenden om rättslig hjälp. I vissa fall leder sådana ändringar också till att den aktuella specialregleringen måste ändras. Det kan även i övrigt finnas behov av ändringar med hänsyn till konventionens krav.

När lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål infördes gavs den ett vidare tillämpningsområde än vad som krävdes med hänsyn till då gällande internationella åtaganden. Syftet var att för framtiden skapa utrymme för ett utvidgat internationellt samarbete. Utgångspunkten för regleringen är att alla åtgärder som är möjliga att vidta i en svensk förundersökning också ska vara tillgängliga för en annan stat efter en ansökan om rättslig hjälp, oavsett om bistånd med åtgärden föreskrivs i en internationell överenskommelse eller inte. Eventuella förslag till ändringar i lagen med anledning av tillträdet till konventionen måste vara anpassade till denna grundläggande systematik i regleringen. Utredaren måste också beakta redan ingångna internationella åtaganden som kan beröras av ändringsförslagen.

Uppdragets genomförande

Lagstiftning i andra länder

Utredaren ska, i den utsträckning det bedöms ha betydelse för uppdragets genomförande, informera sig om genomförandet av konventionen i andra med Sverige jämförbara länder.

Ekonomiska konsekvenser

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för det allmänna och för enskilda. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska också redovisa i vilken utsträckning resursutnyttjandet i rättsväsendet kan bli effektivare genom förslagen.

Samråd och redovisning

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren samråda med Utredningen om vissa hemliga tvångsmedel (Ju 2010:08), Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen, Tullverket, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Post- och telestyrelsen samt med andra myndigheter i den utsträckning utredaren finner lämpligt.

Utredaren ska också följa arbetet inom Regeringskansliet med bl.a. betänkandena Urkunden i tiden (SOU 2007:92) och Förundersökning – objektivitet, beslag, dokumentation m.m. (SOU 2011:45), med Utlämningsutredningens (Ju 2009:16) kommande förslag samt med lagrådsremissen De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation. Utredaren ska också följa relevant arbete inom EU, bl.a. förhandlingarna om förslaget till direktiv om angrepp mot informationssystem (KOM[2010] 517), förslaget till direktiv om en europeisk utredningsorder (2010/C 165/02) och utvärderingen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommu-

nikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG. Utredaren ska slutligen följa arbetet i riksdagen med de vilande lagförslagen i propositionen om genomförandet av sistnämnda direktiv (bet. 2010/11:JuU14, rskr. 2010/11:189) och Yttrandefrihetskommitténs arbete (dir 2007:76).

Uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2013.

(Justitiedepartementet)